

Mit tehet az egységes MNB a befektetők védelméért?

A jegybank a pénzügyi felügyelettel (PSZÁF) való, egy évvel ezelőtti integráció kapcsán kiemelt célként tűzte ki a pénz- és tőkepiac védelmét, a befektetői bizalom erősítését. Világos volt ugyanis, hogy a piacfelügyeleti jogsértések különösen ártalmasak a pénzügyi rendszerre, és nagy károkat okoznak a befektetőknek.

A Magyar Nemzeti Bank Pénzügyi Stabilitási Tanácsa egyik első döntéseként fogadta el a jegybank új piacfelügyeleti intézkedési és szankcionálási politikáját. A hatósági funkció erősítése mellett új kommunikációs stratégiát dolgoztak ki, amelynek célja, hogy a vizsgált egyedi ügyekkel kapcsolatos tájékoztatásokban is megjelenjék a fogyasztók számára a megelőzés, a figyelemfelhívás és az oktatás.

A jegybank eközben bővítette a piacmonitoring során vizsgált információk körét. Miközben folyamatosan nő a felügyelet alá vont piacokról származó, feldolgozandó adatok köre, javult a szűrések hatékonysága is, ennek megfelelően a vizsgálati programok és induló eljárások száma erőteljesen nőtt.

Az MNB piacfelügyeleti területe által folytatott monitoring tevékenység korábban a klasszikus elemzői módszertanra épült, vagyis alapvetően szöveges alapinformációk – sajtófigyelés, bejelentések vizsgálata – egészültek ki kezdetleges adatfeldolgozásból származó tényekkel. Az így előállt információs „tengerből” készültek napi riportok általános, a piac változásaira és a konkrét ügyekre nem specifikált dimenziók alapján.

Ezt a gyakorlatot váltotta fel a statisztikai alapú megközelítés, amelynek lényege, hogy az információkat az MNB munkatársai úgynevezett adatpiacba csoportosítják. Ez lehetővé teszi az adatminőség folyamatos kontrollját és fejlesztését. A 4–5 évnyi visszamenőlegesen rendelkezésre álló adat robusztus modellek építésére nyújt lehetőséget. Ezek a modellek jelentősen visszaszorítják a szubjektivitást és az emberi hiba lehetőségét, a pontosabb előszűrés pedig csökkenti az eredménytelenül záródó vizsgálatok arányát. A hatékonyság ugrásszerűen emelkedett általa, hogy nincs szükség a piac hírek és változások folyamatos követésére, hanem elégséges az automatizált modellek által azonosított deviáns piac mozgások teljes körű vizsgálata.

A jegybank piacfelügyeleti szakemberei kiemelt figyelmet fordítanak az MNB felügyeleti honlapján (<http://felugyelet.mnb.hu>) lévő jogosulatlan tevékenységekre figyelmeztető lista aktív frissítésére, tartalmának közérthető megjelenítésére.

Az MNB immár azonnal és érdemben képes reagálni a piaci visszasságokra annak köszönhetően, hogy a piacfelügyeleti vizsgálatok során – már az eljárások megindítását megelőző adatgyűjtési időszakban – összehangolta vizsgálati és jogérvényesítési területének munkáját. A cél világos: piaci deviancia ne maradjon hatósági intézkedés nélkül.

A jogsértőkkel szembeni fellépés hatékonyságát a társhatóságokkal való két- és többoldalú együttműködés is erősítette. Miután a piacfelügyeleti eljárásoknak jellemzően büntetőjogi vonatkozása is van, az MNB egyes ügyekben operatív szinten működik együtt az érintett szervekkel. Ennek érdekében a Belügyminisztérium, a Legfőbb Ügyészség, valamint a

Nemzeti Adó- és Vámhivatal, a rendőri szervek (ORFK és BRFK) szakterületei bevonásával a jegybanki integrációt követően azonnal egy közös munkacsoport jött létre, amely rendszeres konzultációt folytat.

A jegybank az elmúlt egy év során többször alkalmazott befektető-védelmi okokból kockázatcsökkentő, kármentő intézkedéseket is. Tipikusan ilyen technika az ideiglenes biztosítási intézkedést elrendelő végzés, amely jellemzően a jogsértő szereplők bankszámláin lévő fogyasztói pénzek zárolását jelenti, de ugyanezzel a technikával zárolt már a jegybank a vizsgált társaság nevéen nyilvántartott széfet is. Így került sor például a Fortress Holdings LLC és egy természetes személy tevékenységének vizsgálatára indított piacfelügyeleti eljárás során több mint egymilliárd forint értékű eszköz biztosítására. A piacfelügyeleti eljárás során a jegybank több technikainak tűnő, de vizsgálati időt megtakarító fejlesztést dolgozott ki és alkalmazott.

Végül, de nem utolsó sorban az MNB szigorú, de egyben kiszámítható, következetes bírságpolitikát is alkalmaz a jogsértő szereplőkkel szemben valós elrettentő hatás elérése és a megelőző hatás kiváltása érdekében. A piacfelügyeleti vizsgálatok statisztikai adatai tekintve – és az MNB-PSZÁF tevékenységének összehasonlíthatósága kedvéért – 2012. október 1. és 2013. szeptember 30. között 27 piacfelügyeleti eljárást zárt le a pénzügyi felügyelet. E vizsgálatok során összesen 373,6 millió forint piacfelügyeleti bírságot szabtak ki. 2013. október elsejét követően ezzel szemben 35 piacfelügyeleti eljárást vagy kibocsátói vizsgálatot zártak le, és ezek közül mindössze 9 eljárást szüntetett meg a jegybank intézkedés alkalmazása nélkül. A szankcióval zárult eljárások lezárultával az érintett jogsértő társaságokat és magánszemélyeket összesen 2,147 milliárd forintnyi bírság megfizetésére kötelezte az MNB.

A kollektív befektetési formákról és kezelőikről, valamint egyes pénzügyi tárgyú törvények módosításáról szóló törvény (Kbftv.) hatályba lépésével kapcsolatosan az MNB sikeresen végrehajtotta az alternatív befektetésialap-kezelőkről, valamint a megfelelő uniós irányelv (ABAK-Irányelv) implementációjából eredő – a Kbftv. rendelkezéseiben foglalt – feladatokat. Az új szabályozás jelentős változást hozott a befektetési alapkezelési szektor működésében, és komoly jogértelmezési és gyakorlati kérdéseket vetett fel a kibocsátási engedélyezési területen is. A szakterület – szükség esetén egyeztetve a jogalkotói és a piaci oldallal – gyorsan reagált a rezsiváltásból fakadó kérdésekre.

A befektetési alapokkal kapcsolatos engedélyezési eljárásokban az MNB következetesen érvényesíti az új szabályozásból fakadó többletkövetelményeket. A Kbftv. nyomán megtörtént az elektronikus ügyintés szabályozó MNB rendeletek, valamint az elektronikus ügyintézés keretrendszerének módosítása, amely keretében a törvény által bevezetett új eljárásokat alakítottak ki a jegybanki szakemberek. A módosítás során megtörtént a korábbi széttöredezett szabályozás egységesítése, amit a felhasználói oldal is könnyebben tud alkalmazni.

Az MNB a nyilvános értékpapír-kibocsátások és tőzsdei bevezetések területén a „kapuóri” szerep erősítésére törekszik annak érdekében, hogy a kibocsátásokhoz szükséges – és a jegybank által engedélyezett – tájékoztatókban foglalt adatok, információk megfelelően alátámasztottak legyenek, továbbá valós képet alkossanak a kibocsátó jelenlegi és jövőben

várható működéséről.

A jegybanki integrációt követően számos érdemi, a befektetők érdekeinek mind teljesebb érvényre juttatását célzó hiánypótlásra, illetve egy kérelem elutasítására is sor került. A „kapuőri” szerep MNB által képviselt gyakorlatát a bírói joggyakorlat is megerősítette. Külön figyelmet fordított és kíván fordítani a jegybank arra is, hogy időbeli késedelem nélkül reagáljon a piacra lépés kapcsán felmerülő lényeges körülmények – kiemelten befektető-védelmi szempontok alapján történő – értékelésére és a nyilvánosság szakszerű, pontos és közérthető tájékoztatására.

A jegybanki integráció révén a mikroprudenciális felügyelésre a korábbinál sokkal több eszköz áll az MNB rendelkezésére, és nagyobb jegybanki információs bázis is jött létre. Nagy előny, hogy az esetlegesen fizetéképtelenné vált pénzügyi intézmények helyzetének rendezésére sokkal több eszköz áll rendelkezésére az MNB-nek a korábbi pénzügyi felügyelethez képest.

Végh Richárd, az MNB Piacfelügyeleti igazgatóságának igazgatója

Dakó Gábor, az MNB Piacfelügyeleti igazgatóságának Kibocsátási engedélyezési és jogérvényesítési főosztályának vezetője

A cél világos: piaci deviancia ne maradjon hatósági intézkedés nélkül.

Az MNB „kapuőri” szerepének gyakorlatát a bírói joggyakorlat is megerősítette.